

So what do you believe?

Neye inanıyorsun? Bu soruyu ara ara kendime sorarım, bir zamanlar yıllık olarak *şunlara inanıyorum, bunlara inanmıyorum* listesi yapardım. İncanın başlı başına önemli olduğuna dair bir inancım olduğu zamanlar.

Neye inanmıyorsun?

Kelimelerin, insan zihniyle üretilmiş herhangi bir işaretin ve sesin, *gerçeğin* yerini alamayacağına inanıyorum... Veya *alabileceğine inanmıyorum*. Bu inancımı kaybettiğimden beri de, işte, hayatın yaşattıklarının *anlamı* olduğuna inanmıyorum: Çünkü bir defa *işareti* kaybettiğinizde, anlamın kendisi de kaybolur.

Peki, nasıl oluyor da yaşamaya devam ediyorsun?

İnanmıyor olmak veya sonunda bir yerlere çıkacağına dair umut taşımamak, arada geçen hikayeleri, aklın ilham ettiklerini, ruhu ve onun emrindeki hayalleri takip etmeye engel değil. Umutsuzluğum aslında *anlam* konusunda da değil, bu anlamın *aktarılabilir* olduğu konusunda.

Tabii ki bir şekilde teselli ve anlam mevcut hayatta, bir şekilde insanlar nefes almaya devam ediyor ve bunun için güç buluyorlar. Ancak bu anlamların zahiri ve basit olması durumunda *anlamsız*, batını ve derin olması durumunda *başkalarına anlatılamaz* olduğuna inanıyorum.

Kendimle çeliştin mi, yok dediğim şeyin var olduğuna ve var dediğimin yok olduğuna mı inanıyorum?

Hayır, hayır. Bir insanın rüyalarını *bütün his ve telmihleriyle* aktarması ne kadar mümkün olabilir? Hayat da biraz ayrıntılı ve *uzun* bir rüyaya benziyor, biraz farklı tabii, *sadece bir rüya* değil, daha net çizgileri var, rüyalarda bir anda her şey değişebiliyor, bir baykuş kocaman evleri yıkarken, sonra bir köşeye tüneyip, gözden kaybolabiliyor, bir balina uçabiliyor, kuşlar konuşabiliyor ve *ben* hissi çoğunda kayıp...

Bununla beraber bir rüyalarımızı da ancak *dünyada* olduğu kadarıyla, dünyaya nispetle anlatabiliyoruz: Zamanında rüyada gördüğüm bir canlıyı, dinozor ve horoz arası bir canlıyı tam olarak asla anlatabamadım mesela, gözlerinin rengini hatırlıyorum ama *kırmızı* demekten başka çarem yok... *Ateş gibi kırmızı*.

Bunun gibi, hayatın *anlamları* da içimizde, sadece. Anlatmaya kalkınca, ortaya çıkan lafları sadece karşı tarafın *anlamı* kadar anlatabiliyoruz. Hayatında sadece hesap makinesi görmüş ama bilgisayar görmemiş birine, bilgisayarın *büyük bir hesap makinesi* geldiği gibi, hayatında *anlamımıza* yaklaşmamış birine de sadece kendi *anlamı* açısından bir şeyler anlatabiliyoruz. Onun için insanların çoğunun birbirine bakışı *yukarıdan*. Birbirimizi, neden yaşamaya çalıştığımızı, derdimizin ne olduğunu anlamıyoruz. Hayata sadece *para* ve *başarı* açısından bakan biri, mesela, hayatında bunlara önem vermeyen birine göre hayli *aptal* olabiliyor, hayatını *aşk* aramakla geçirmiş biri için, bununla ilgilenmeyen ve sadece hayatını idame ettirecek bir *arkadaş* arayanlar hayli sıkıcı gelebiliyor, ilh.

O halde, anlam insanların içinde olsa bile, bunları paylaşımlarını bekleyemeyiz. Zaten sorsak da bize yanıltıcı cevaplar vereceklerdir, herkesin kabul edebileceği, diyelim dini veya genel geçer kabul görmüş, *makbul iyilikleri* anlatacaklardır: Allah için yaşıyorum / çocuklarım için yaşıyorum / başarı için yaşıyorum...

Başkalarının ne için yaşadığını anlamak için aşağı yukarı benzer bir amaç için yaşamak lazım.

Bu durumda bile, insanların birbirini anlaması imkansız. Dini *edebiyat* konusunda nispeten bilgili biri olarak mesela nasıl *Allah'tan başka bütün gayelerin batıl* olduğunu anlatabilirim, ancak bu, gerçekten bu gayelerin batıl olduğuna inandığımı göstermez. Pek çok *din adamının* da aynı şekilde *edebiyat* üretebildiğini, ancak yaşama gayelerinin hiç de bu sözler olmadığını, daha çok *bu sözleri insanlara anlatmak ve onların şuurlarına etki etmek* olduğuna inanırım. Gerçek sebepler daha basittir, daha basit olduğu için *herşeyi olan insanların* mutsuz olduğuna ve *hiçbir şeyi olmayan insanların* mutlu olduğuna şahit oluruz.

Anlamın *yokluğu* dediğim de bu, subjektif anlamlar olabilir, hayatı yaşamaya sebep olan, sabahları yataktan kalkınca insanın kendini *anamlı* hissetmesine sebep olan, çoğu manasız, belki *tekdüze* anlamlar olabilir ancak kimsenin elinde *hepimiz bunun için yaşayalım* diyecek bir anlam yok.

Çağımızın asıl sıkıntısı da bu, postmodernizm dedikleri de bundan kaynaklı olsa gerek. Çünkü modernizm'in *gelişelim, güzelleşelim, ilerleyelim* fikrine *değiyor mu?* diye baktığımızda, *hayır* diyoruz: *Her şey izafi ve o sebeple hepimizi birleştiren bir amaç imkansız.*

Bu iklimde bana *inanç* ve *inançsızlık* hakkında sorular geliyor: Artık sadece neye inanmadığımı açıklıyorum ama bu bende eskiden olmayan bir tembelliğe sebep oldu, neye inandığımın o kadar da farkında değilim. Çünkü tam olarak üzerine bastığımda, ağırlığının tamamını *zemine* verdiğimde, çökmeyeceğine inandığım bir *felsefem* yok. *Hepimiz boşluktan aşağı düşüyoruz ve üzerine düşeceğimiz bir zemin yok* diyen bir Taoist deyişi var, ona benzer bir durum, *boşlukta akarken elimdeki çakıltaşlarıyla oynuyoruz.*